

ZAKOŃCZENIE

Jeśli w ramach proveniencji filozofii założymy motyw człowieka zdziwionego otaczającym go światem, to niemal oczywistym wydaje się fakt, że autorzy *Listów*, a więc sympatycy niezależnego myślenia, nie mogli przechodzić obojętnie i bezrefleksyjnie obok bieżących wydarzeń. Byliśmy spójni w założeniu, iż filozofować należy blisko życia — stąd nasze „narzekania”, a więc krytyczne i czasami krytykujące opisy oraz opinie sprowokowane rozmaitymi reakcjami i zachowaniami pandemicznej jednostki. Ale nie tylko indywiduum było obiektem naszych rozważań i spontanicznie przelewanych na „papier” refleksji. Założenie o nienaprawialności świata, co do którego chyba nikt wątpliwości nie ma, było dla nas, jakże czujnych obserwatorów egzystencji, stosownym *spiritus movens* naszej pracy. Julia Trawińska podzieliła się w jednym z listów egzystencjalną obawą, lękiem wyczekiwania na moment, kiedy coś „grzmotnie”. I rzeczywiście, można chyba podzielać podobny niepokój. Już dziś przecież pojawiają się pytania typu, jak nazwiemy kolejną odsłonę nowego wirusa. Pytamy także o kondycję gospodarki po pandemii — szeroko, w znaczeniu całego świata oraz wąsko, w ramach naszego portfela, zdając sobie sprawę z powiązania i zależności powyższych składowych determinujących jakość naszej egzystencji. Pytań pojawia się dużo więcej, bo tak wiele, w coraz szybszym świecie się dzieje. Zmienia się, by nie powiedzieć słabnie, kondycja epidemicznego świata, i zmęczonego człowieka. Tak jak różne są źródła różnych epidemii, tak samo różne są przyczyny różnego rodzaju zmęczenia jednostki. Izolacja jest tylko jedną z nich, lecz pochodzenia heterogenicznych niedogodności egzystencjalnych wypatrujemy w obszarach

społecznych — szeroko rozumianych kulturowych, politycznych, a także w rozumieniu i interpretowaniu takich pojęć jak wolność czy równość. Gdybyśmy chcieli optymistycznie zakończyć *Izolację i zmęczenie*, to należy z pewnością odnieść się do tezy, że lepiej już było; co w żadnym razie nie przeszkadza przekonaniu, że lepiej będzie. Tak czy inaczej — ciąg dalszy z pewnością nastąpi.

Mirostaw Piechowiak
Monika Gramsch
Julia Trawińska